સખાવત નામા.

હઝરત અલીકા

લીખનેવાલે ઓર છપાનેવાલે,

મીયાં બદરૂદીન હુસેનુદીન નીઝામી.

બુકસેલર એન્ડ પબ્લીશર,

ત્રણ દરવાજા— અમદાવાદ.

Printed by Motilal Ganpatram at the

"Manhar" Printing Press.

Pankor Naka—AHMEDABAD.

જીલ્દ ૨૦૦૦

સને ૧૩૨૭ હીજરી. સને ૧૯૧૫ ઇસ્વી.

કીં. ૦—૨—૦

સખાવત નામા.

અઝીઝો હક તઆલા કિબરિયા હએ;
શરફ જીસને મોહંમદકો દીયા હએ;
કીએ બંદા તબક પએદા ખુદાને,
દિખાએ મોઅજીઝે ખએરૂલ વરાને.
ખુદા કા દોસ્ત ખતમુલ મુરસલી હએ,
વસી જીસકા અમીરૂલ મોમીનીં હએ;
નબી કા દોસ્ત હએ હક કા પ્યારા,
વોહ હએગા બાગે વેહદતકા સિતારા.
નબી કે દોસ્ત હએં વોહ ઝાતે આલી;
હશરકે દિન જો હએ ઉમ્મતકે વાલી,
અવલ સિદ્દિક હઝરત ઉમરો ઉસમાન;
કે જીનકી સિફત બોલા આપ રહમાન.
અલી મુરતુઝા માઅશુક રબકે,
વોહ જી ઔર જાન હએં હઝરત નબીકે;
રખાકર ચાર રૂકનોં કી સલામી,
કીયા કર પંજતન કી તુ ગુલામી.
સખાવત ખતમ હએ મવલા અલીપર,
શુજાઅત ખતમ હએ હકકે વલીપર;
સુનો તુમ મોઅજીજા આલે નબીકા,
કરૂં જીકરે સખા હઝરતઅલીકા.
સુનો એક રોઝ કા યારો બયાં હએ,
સખાવત શાહે મરદાં કી અયાં હએ;
નમાઝ એક રોઝ પઢકર શાહે અકબર,
ચલે મસજીદ સે ઘરકી તરફ હયદર.
અલી કે દોશ પર હઝરત હસન થે,
જો હઝરત ફાતમા કે નવ રતન થે;
ચલે આતેથે ઘરકો શાહે અબરાર,
હુવા ઇતનેમેં એક સાયલ નમુદાર.
સવાલ ઉસને કીયા ઘરસે નીકલ કર,
કે યા હએદર મેરી મશકિલ કો હલકર;
મોહંમદ મુસ્તફા કે તુમ વસી હો,

ઇમામો પેશવા હાદી સખી હો.
સખાવત હએ તેરી દુનયામેં અઝહાર,
ભિકે હો રાહે મવલા મેં કઇ બાર;
મેં જબ જાનું કે હો શાહે વીલાયત.
કરો હસનએન કો મુઝકો ઇનાયત.
મેં આજીઝ મુફ્લીસ ઔર મિસ્કીં ગદાહું,
ગરીબો બેકસો બે આશના હું;
યેહ સુનકર બાત સાયલકી અલીને;
દીયા બેટા હસન ઉસકો વલીને.
કહા સાયલને તુમ મુશકીલ કુશા હો,
વોહ બેટા દુસરા ભી મુઝ અતા હો;
યેહ ફરમાયા અલીને ઉસ ગદાસે,
સવાલ ઉસકા તુ કર ખએરૂન નીસા સે.
હસન બેટા મેરા લખતે જીગર હએ,
રહા શબ્બીર ઝોહરા કા પીસર હએ;
હુસએન ઇબને અલી સીબતે નબી હએ,
નબી ઓર ફાતમાં કા જાનો જી હએ.
તુ સાયલ હોગા જબ બીનતે નબી સે,
વોહ બેટા તુઝકો બખશેગી ખુશીસે;
અગર શબ્બીર કા હોતા મેં મુખતાર,
ન કરતા ઉસકે દેને પર મેં તકરાર.
હસનસે પુંછા રસ્તેમેં ગદાને,
દીયા તુઝકો મુઝે શેરે ખુદાને;
તેરી જો માં હએ ખાતુને કયામત,
કરેગી મુઝકો વોહ બેટા ઇનાયત.
યેહ ફરમાયા હસનને ઉસ ગદાકો.
નહીં તુ જાનતા ખેરૂન નીસાકો,
મેરી વોહ વાલીદહ બીનતે નબી હએ;
અલી મુશકીલ કુશાસે ભી સખી હએ.
તુ ઉસ બીબીસે જબ હોગા સવાલી;
ન ફેરેગી તુઝે વોહ દરસે ખાલી;
સુનેગી જીસ ઘડી વોહ તેરી તકરીર,
વોહ બખ્શેગી તુઝે ફરઝંદે શબ્બીર.
ગદા સુનકર કે યેહ મજકુર સારા,
વોહ દર પર ફાતમા કે જા પુકારા;

કે અય બેટી મોહમ્મદ મુસ્તફા કી,
કરો હાજત રવા તુમ મુઝ ગદા કી.
હુસેન બખ્શા મુજે શેરે ખુદાને,
દીયા મુઝકો ખુશી મુશ્કિલ કુશાને;
સવાલ હુએ અબ મેરા બિન્તે નબીસે,
હુસેન અબ તુભી ગરબખ્શે ખુશીસે.
મેં સાયલ હું તેરે દરકા ખુદારા,
મુજે તુ બખ્શદે શબ્બીર પ્યારા;
અલી કે ઘરકી હુએ મુખતાર બિલકુલ,
ન કર બેટેકે દેનેમેં તાઅમ્મુલ.
દિએ જબ વાસ્તે હકકે ગદાને,
સુની ઉસકી સદા ખએરૂન્નીસાને;
કહા ખએરૂન્નીશાને ઉસ ગદાસે,
પ્યારા કુછ નહીં મુઝકો ખુદાસે.
ન દે તુ વાસ્તા હક કા ખુદારા,
યહ હાજીર હુએ મેરા શબ્બીર પ્યારા;
હુએ હાઝીર રાહે મવલા મે મેરી જાન,
કરૂં ફરઝંદ હક કી રહપે કુરબાન.
હુસેન ઇતને અલી ઘરનેમેં આયે,
ઇશારે સે બિરાદર કો બુલાયે;
કહા બાહરસે કયું બાહેર ખડે હો,
કિસી હમ જોલી લડકેસે લડે હો.
યેહ ફરમાયા હસનને અએ બિરાદર,
નહીં આનેકા અબ મંય ઘરકે અંદર;
મુજે બખશા પિદરને ઇસ ગદાકો,
મંય દેખું કિસ તરહ ખએરૂન્નિસા કો.
મેરી કહ બંદગી ખએરૂન્નિસા સે,
તુ જાકર અરઝ બિન્તે મુસ્તફાસે;
મય જાતા હું મુજે અબ દેખલો તુમ,
જો કહેના હુએ મેરે હકમે કહો તુમ.
ખુદા જાને મરૂંગા યા જીઉંગા,
મરઝ ખુને જીગર અપના પીઉંગા.
યેહ સુન જોહરાને ફરમાયા ગદાસે,

મેરી યેહ અરજ હય તુઝ બેનવા સે;
રજાહે ઘરમેં આનેકી હસનકો,
ઝરા મંએ દેખલું ઉસ ગુલ બદનકો.
ગરઝ ઘરમેં હસન જીસ વકત આએ,
મ્હોમદ ભી વહાં તશરીફ લાએ;
કહા જોહરાને યા હઝરત પયગમ્બર,
મેં દેતી હું પિસર રાહે ખુદા પર.
યેહ કહ જોહરાને ફીર પાની મંગાયા,
ખુશીસે અપને બેટેકો નિહલાયા;
મંગા જોહરાને ફીર સંદુક અસલી,
વહીં હસનએનકી પોશાક બદલી.
તુરત ખાના બના ઉનકો ખીલાયા,
ઉન્હેં રોરોકે છાતીસે લગાયા;
કહા હસનએનકો ખેરન્નીસા ને,
કીયા તુમકો જુદા મુઝસે ખુદાને.
ખુદા જાને કહાં જાઓગે જાની,
હુઇ બરબાદ મેરી ઝીંદગાની,
મુજે તુમ બિન નહીં આરામ હોગા,
મુજે રોનેસે કયા ઓર કામ હોગા.
મુકદ્દરમેં લિખાથી યેહ જુદાઇ,
ખુદાને યેહ મુસીબત થી દીખાઇ;
વતનમેં જીસ ઘડી આઓગે પ્યારે,
મુજે ઝીનદા ન તુમ પાઓગે પ્યારે.
પુકારૂંગી કિસે હસનએન કહ કર,
બુલાઉંગી કિસે તુરૈન કહ કર;
જલેગા અતિશે સોઝાંસે સીના,
નજર આવેગા અબ સુના મદીના.
ન મેરી યાદ તુમ દીલસે ભુલાનાં,
બેટા તુમ જલદી અપને ઘરકો આના;
ચલે તુમ દેકે અપના દાગ મુઝકો,
ખુદા જન્નતકા બખશે બાગ તુમકો.
ન નીકલા દિલકા કુછ અરમાન મેરા,
ન દેખા બીયાહમે શાદીકા સહરા;

રહી ઉમ્મીદ મેરી છુટી જીમે,
હુવા પયદા યેહ ગમ કયસા ખુશીમેં.
કલેજા થામકર રોતીથી જોહરા,
ઓર અપની જાનકો ખોતીથી જોહરા;
કીયા જોહરાને જબ રોકર યેહ મઝકુર,
હુવા ગમસે નબી હાશમકા દિલ ચુર.
નબી રોતેથે ઓર નાલાં અલીથે,
મગર હસ્નએન ખુર્રમ ઓર ખુશીથે.
કિયા બેટોં કી ફિર જુલ્ફોમે શાના,
વોહ શાના હો ગયા ગમકા નિશાના;
હસન સે ફાતમાને કી યેહ ગુફતાર,
મેરે શબ્બીરસે તુમ રહિયો હુંશયાર.
ન હોવે રંહ કભી આઝુરદા દિલદાર,
ખબરદારી સે અએ બેટા ખબરદાર;
કે તુઝ બિન કોન દિલદારી કરેગા,
કે તુઝ બિન કોન હુશયારી કરેગા.
ગદાકે પાસ ફિર બચ્ચોંકો લાઇ,
કહા હાઝિર હય યહ મેરી કમાઇ;
યહી દવલત યહી હશમત હય મેરી,
યહી ઇસમત યહી ન્યામત હય મેરી.
ન દિલ યું સખત તુમ બચ્ચોંકા કીજો,
જો માંગે ચીઝ ઉનકો લાકે દીજો;
અગર તુ સાહેબે અઉલાદ હોગા,
તુજે ઓલાદ કા ગમ યાદ હોગા.
નવાંસે હએ યેહ ખતમુલ મુરસલીં કે,
પ્યારે હએં અમીરૂલ મોમીનીં કે;
યેહ સૈયદ હએં મેરે ફરઝંદ જાની,
મએં દેતી હું તુજે અપની નિશાની.
ખુદાકે વાસ્તે ટુક ગોર કીજો,
ન ઇન માસુમોં કો તકલીફ દીજો;
દીએ દોનો પિસર ઇસ હી ગદા કો,
કહા સોંપા તુમ્હેં બેટા ખુદાકો.
કિયા રૂખસત વહીં હઝરત અલીને,

મુબારક બાદ ઇન્કો દી હઝરત નબીને;
ચલે સૈયદ વોહ જબ ઘરસે નિકલકર,
હુવા તબ ફાતમાકે ઘરમેં મહશર.
મદીનેમેં જો સબ ખુરદો કલાંથે,
હરેક કી ચશમસે આંસુ રવાંથે;
નઝર જબતક પડે શબ્બીરો શબ્બર,
ન ઉતરી બામસે બિન્તે પયંબર.
હુએ ગાયબ નઝરસે જીસ ઘડી વોહ,
હુવા તબ ફાતમા પર દરદે અંદોહ;
'અમીર' અબ કયા લિખુ જોહરાકી હાલત,
કયામત હય કયામત હય કયામત
યહ અફસાના નીહાયત ગમ ફઝાં હય,
કે રાવી જીસકા ખુદ ઝએનુલ અબા હુએ;
ગયે જબ ફાતમા કે લાલ દો કોસ,
હુએ ઉસ દશતકે સબ ખાર પાબોસ.
મદીને સે ચલે જબ એક ફરસંગ,
હુઇ હુસનએનકી હાલત બોહત તંગ;
હુએ છાલોંસે પાઉં જખમી બિલકુલ,
નઝર આને લગે છાલે વોહ જયું ગુલ.
બરેહના પાઊમે છાલે પડે થે,
હઝારો ખાર છાલોમેં ગીરેથે,
વરસ સે હો ગયે જો પાઊં મહજુર.
હુએ થક કરકે દોનો ભાઇ માઅઝુર,
ન બચપનસે કભી પાઊં ચલેથે;
સદા સીનેપે જોહરા કે પલેથે,
નબીકે દોશપર હોતેથે અસવાર.
અલીકે દોશપર હોતેથે અસવાર,
જો ઘરમેં ઘુટનીયોં ચલતેથે હસનએન;
મોહમદ દેખ કર હોતેથે બેચએન,
અગર વોહ રહેતેથે જબ ઘરકે અંદર.
ઉઠા લેતેથે ગોદીમેં પયંમબર,
અગર થક કરકે સો જાતેથે મુઝતર;

તો જોહરા દામનીથી પાણી રોકર
અજીઝો પ્રતેમા હો જીનાકી દાધ.
ફ્લકને ઉનકો યેહ ગરદીશ દીખાઇ,
વોહ નાજુક ગુલસે થે દોનોંકે દુખસાર;
ગયે મુરઝા ખિઝાંકે મિસલ એક બાર,
નબીને પીઠપર જીનકો ચઢાયા.
ફ્લકને દર બદર ઉનકો ફીરાયા,
નબી જીનકો ઉંઠા લેતેથે ઘરમેં;
ગયે વોહ પા અરહના હોકે બરમે,
ગીરે ગશ ખાકે વોહ રૂએ ઝમીપર.
અજબ સદમા હુવા અરસે બરીંપર,
કહાં હસનએનને ફીર ઉસ ગદાસે;
અરે ઝાલીમ ઝરા તુ ડર ખુદાસે,
હમારા ગુલ બદન યેહ નાઝતી હએ.
હમેં ચલનેકી અબ તાકાત નહીં હએ,
ખુદા શાહદકે હમ દોનો બિરાદર;
રજાએ હકપે રાઝી હએં સરાસર,
કભી ઘરસે નહીં હમ નિકલે પયદલ.
અભી તુ લે ચલા હએ હમકો પયદલ,
તલબ કરતે નહીં તુઝસે સવારી;
સફરમેં હએ મગર તકલીફ્ ભારી,
હમારી ઇસ મુસીબત પર તરસ કર.
હમારી ઇસ અઝીયતપર તરસ કર,
કહો તેરા વતન વોહ કોનસા હએ:
હમે કિસ શેહરમેં તુ લે ચલા હએ,
હએ કિતની દુર ઘર તેરા યહાંસે.
કહાં લે જાએગા હમકો યહાંસે,
અગર દેખે હમારા હાલે મુજતર;
તો દુશમનભી તરસ ખાવેગા હમપર,
કહા દરવેશને હએ સખ્ત મુશકિલ.
હે મેરા મુલ્ક યહાંસે તીસ મંઝીલ,
હુએ થકકર કે તુમ બેહોશ અફસોસ;

અભી તો ઘર હુએ મેરા તીનસો કોસ,
તુમ્હેં અબ સબ હુએ દરકાર હઝરત.
ન હો ચલનેહે તુમ બેઝાર હઝરત,
નબી જાદે હો તુમ જોહરાકે ફરઝંદ;
મુસીબતમેં રહો હર વકત ખુરસંદ,
ન બાહેર સબ્રકે પાઉં રખો તુમ.

રઝાએ હકપે અબ સાબિત રહો તુમ,
અબીસે પુંછતેહો શેહર મેરા;
હઝારો કોસ હુએ બંદેકા ડેરા,
નબી ઝાદોંને ઉસકી બાત સુનકર.
બરહના સર કિએ બા દીદએતર,
વોહ જુલ્ફેં મિસ્લે ગુલ હાથોંપે રખકર;

દુઆ માંગી કે યા મઅબુદે અકબર,
ખુદાવંદા તુહી ઉકદે કુશા હુએ,
ખુદાવંદ તુહી હાજત રવા હુએ.
બહકકે અહમદ મુખ્તાર યા રબ,
બહકકે હયદરે કરરાર યા રબ,
બહકકે ફાતમા ખાતુને જન્નત;
બહકકે ઝએનબો કુલસુમ અસમત,
ઇલાહી મુસ્તેફાકે હમ હુએ માસુમ.
અલી મુશ્કીલ કુશાકે હમ હુએ માસુમ,
નબીકે હમ પ્યારે હુએ ઇલાહી;
અલીકે હમ પ્યારે હુએં ઇલાહી,

નહીં તાકત હમેં ચલનેકી મવલા.
મગર તેરી રઝા હુએ સબસે અવલા,
વેહી અબ ઇલતીજા હુએ કિબરિયા સે;
રિહાઇ દે તુ અબ મુશ્કીલ બલા સે,
ગદા જબસે હમેં લેકર ચલા હુએ.
મદીને બરકા રસ્તા કરબલા હુએ,
હમારી અબ દોઆ વેહ પુર અસર હો;
કે હુએ ઇસકા શેહેર નજદીક તર હો,
હિરસતોંકે કુવા યું દુઆ મવલા.

કે હુએ યે ઝલઝલા અઝ અરશે આલા,
તનાબેં ખીંચલો જાકર ઝમીંકી;
ન ગરદીશ હો કુછું ચરખે બરીંકી,
જો ઇસ દુરવેશકી હોગી વીલાયત.
શીતાબી સામને કરદો બગાયત,
પીરશતોંને બ—મુજબ હુમકો બારી;
ઝમીંકો ખીંચ લાએ એકબારી,
હુવા વોહ શહેર ઇસકન્દર નમુદાર.

કહા શહઝાદોંને અય મરદે હુશયાર,
હમેં તકલીફ અબ ઝીયાદા ન દે તુ;
યહી હુએ શહેર તેરા દેખ લે તુ,
કહા દરવેશને તુમકો કહું કયા.
અભી તો કાલે કોસોંતક હુએ સહરા,
કહા હસનએનને અયે મરદે દરવેશ;
કે હુએ બેરહમ તુ ઓર દુર અંદેશ,
બ ચશમે દીલ ઝરા કર ગોર ભાઇ.

વોહ તેરા શેહર દેતા હુએ દીખાઇ,
ગદાને શહેર અપના દેખ ઉસ આન;
હુવા માનીંદ આઇને કે હએરાન,
નઝર આયા જો અપના શેહર કીશવર.
હુવા સકતેકે આલમમેં વોહ શશદર,
તસવ્વુર વોહ લગા કરને કો દરદીલ;
હુએ મેરા ઘર યહાંસે તીસ મંઝીલ,
લગા હુસ્નેએનસે કહેને વોહ કાફેર.
નબીકે હો નવાસે તુમહો સાહેર,
જો દેખું શેહર મંયે અપના યકાયક;
મએં જાદુગર કહુંગા તુમહો બેશક,
યહુદી નામ હુએ મેરા નામવર.

તુમ્હેં ઇસ શેહરમેં બેચુંગા જાકર,
નહીં દુરવેશ હું મએં ના ગદા હું;
યહુદી કોમકા અહલે જફા હું,
તુમ્હેં મંય માંગકર લાયા દગા સે.

ન હોગી મુષ્કલસી અબ ઇસ બલાસે,
મય અબ એચુંગા તુમકો ઇસ મકાંપર;
ન પાએંગે ખબર વલ્લાહ પયમબર,
ગયા લેકર ગદા જલસેકે અનદર.
કે થા વોહ શહરકા હાકિમ સિતમગર,
યહુદી થા વોહ કાફીર નામ શમશાદ;
કે થા વોહ શહર જલસા જિસ્સે આબાદ,
થા ઉસ ઝલિમકે ઘરમેં એક દુખ્તર.
બશીકલે મુજફ્એ લહમા સરાસર,
ન થી ઇનસાનકી સુરત વોહ મુરદાર;
ન થી હએવાનકી સુરત વોહ ખુંખાર,
પિયા કરતી વોહ દો બુરદોંકા લોહુ.
ગલેસે વોહ લિપટ જાતીથી બદખું,
યહુદદી થા વોહ કાફીર જો સીતમગાર;
વોહ થા જલસે બરદોંકા ખરીદાર,
ઇસી બાઇસસે ઉસ જલસે અએ યાર;
હમેશા ગરમ થા બુરદોંકા બાઝાર,
ગદા શહઝાદોંકો જલસે લાયા;
જહાં બુરદેથે વહાં લાકર બિઠાયા,
હુવા જીબરીલકો યેહ હુકમે બારી.
તુ જા જલસે ખાતરસે હમારી,
અલીકે લાલ હએં બિકનેકો આએ;
વોહ હએં બુરદોમેં બએઠે સર ઝુકાએ,
કે જીતને ચોકમેં બએઠે હએં બુરદે.
તુ સબકો મોલલે આઝાદ કરદે,
જબ આયા અમ્રે હક રૂહલ અમીંપર;
વોહ પોહચે જલદીસે રૂએ ઝમીંપર,
બના રૂહુલ અમીં સુરત બશરકી.
રખી એક પાસ અપને થએલી ઝરકી,
હુવા જીબરીલ બુરદોંકા ખરીદદાર;
કીયા આઝાદ સબ બુરદોંકા યેકબાર,
હુવા બાઝાર જબ બુરદોંસે ખાલી.

રહે હસનઐન બાકી શાહે આલી
યઝુદી કી સવારી કા નકારા;
હુવા બાઝારમેં ફીર આશકારા,
કીયા ઉસને તસવ્વુર દીલમેં આકાર.
કે હએ બુરદોંસે ખાલી આજ બાઝાર;
સીવા દો બરદોં કે કોઇ નહીં હય,
સો વોહભી લાગરો અંદોહગીં હએં;
યેહ કી હસનઐનસે હાકીમને ગુફતાર.

અગર બુરદે હો તુમ મએં હું ખરીદદાર,
કહા હસનઐનને અએ મરદે સરદાર;
યેહ માલીક હએ હમારા ઓર મુખતાર,
યેહ સાહેબ હએં હમારા હમ હએ બુરદે.
યેહ બેચે યા હમેં આઝાંદ કરદે;
જો બેચેગા તો બીક જાવેંગે હમભી;
જો મારેગા સહેંગે હમ સીતમભી,
યેહ હાકીમ હએ હમારા હમ હએ મહકુમ.

યેહ ઇકરારી હમારા હમ હએં માસુમ,
હમારે બાપ ઓર માને ખુશી હો;
ખુદાકી રાહમેં બખશા હએ હમકો,
હુવા હાકીમ વોહ હએરાં બાત સુનકર.
દીયા ઝર તોલકર ઉનકે બરાબર,
ખદાકા માલ ઓર દોલત દીયા વોહ;
નબી ઝાદોંકો ધરમેં લે ગયા વોહ,
હુવા ગુલ શહેરમેં હરએક મકાં પર.

કે આએ યુસુફે કીનઆં યહાં પર,
ઝીયારતકે લિયે આયે તમામી;
હુએ સબ મરદો ઝન આકર સલામી,
કોઇ બોલા કફે અફસોસ મલકર.
ઇનહે માં બાગને બેચા હએ કયું કર,
ખુદા જાને યહ કિસ માકે પિસર હએં;
સ્પેરે હુસ્નકે શમશો કમર હએ,
કોઇ જલ્લાદ માદર હોગઇ વોહ;

કે એસે લાલ અપને ખો ગઇ વોહ
કિઆ જો અઝમ લડકોંને સહરકા.
યેહ કહએસા થા ઉમર માદર પિદરકા,
કોઇ બોલા ફિરસ્તે હએંગે બેશક;
કે જીસકા નૂર હએ અરશો બરીતક,
અજબ સીરત અજબ યેહ દિલબરી હએ.
અજબ સુરત અજબ જલવાગરી હએ,
કોઇ બોલા યેહ હએ તકરીર બેજા;
કિસી બે રહમને ઇસ જાપે ભેજા,
યેહ લડકે હએ ગિરફતારે યતીમી.
અયાં હયે રૂખપે આસારે યતીમી,
તમાશા થા વહાં ગિરદ ઉનકે અંબોહ;
કોઇ હએરાં થા ઓર કોઇ દર્દ અંદોહ,
ગયા દરબારમેં જીસદમ યહુદી.
હુવા બંસ દેખકર ખુરરમ યહુદી.
લગા દિલમેં તસવ્વુર કરને શમશાદ;
નહીં હએ ઘર મને ફરજ દે દીલશાદ,
મએં ઉનકો અપની ફરજંદીમે લુંગા,
ઓર ઇનકો સલતનત મએ અપની દુંગા,
નબી જાદોંસે એકદિન ઉસને પુંછા;
તુમ્હારા શહેર હએ બતલાઓ કિસજા,
બતાઓ નામ તુમ જદ્દો પિદરકા.
નશાં મુઝકો બતાઓ અપને ઘરકા,
તુમ્હારી વાલિદાકા નામ કયા હેએ;
કહો હસબો નસબકા કયા પતા હએ,
મુઝે તુમ નામભી અપના બતાઓ.
હકીકત મુલકકી અપને સુનાઓ,
યેહ ફરમાયા હસનને ઉસ લઇસે;
હમ આએ હએં અરબકી સર ઝમીંસે,
મહમદ મુસ્તેફા હકકા પ્યારા.
વોહ હએ ખતમુન નબી નાના હમારા,
હમારા બાપ શેર કિબરીયા હએ;

હમારી વાલીદા ખએરુન્સીસા હએ,
હમારા ખાનદાં ફખરે અરબ હએ.
સિઆદત ઓર બની હાશિમ લકબ હએ,
હમારા શાહેર હય શાહેરે મદીના;
રખા વએ ધરમે તાબુતે સકીના,
સુના જબ નામ આદાને નબીકા.
હુયા ટુકરે જીગર ઉસદમ લઇકા,
કહા હુસ્નએનસે ઉસ બે હયાને;
તુમ્હેં ભેજા યહાં મેરે ખુદાને,
મુઝેભી લાતો ઇજ્જાઝી કદામ હએ.
તુમ્હારા રખના મેરે હકમેં સમ હએ,
તુમ્હેં અબ કતલ ખંજરસે કરૂંગા;
મદીનેમેં અલીસે ફિર લડુંગા,
ન છોડુંગા તુમ્હેં જીતા મએં ઝીંનહાર.
તુમ્હારે હલકપર ફેરૂંગા તલવાર,
નહીં ડરતા હું મએં હઝરત અલીસે;
કરૂંગા જંગ મએં જાકર નબીસે,
અદાવત હએ મુઝે ઉસ ખાનદાંસે.
મિટાદુંગા નિશાં ઉસકા જહાંસે,
તુમ્હારે ખુનકા પ્યાસા હું કબકા;
મંય દુશમન ખાસ હું ફખરે અરબકા,
દીયા જલ્લાદકો ફિલ્ફોર અહકામ;
શિતાબીસે તુ કર દોનોંકા કત્લઆમ,
વહાં બેએઠા હુવાથા ઇબને મશકુર.
યહુદીકા સુના જબ ઉસને મઝકુર,
કિયા ઉસ શખસને હાકિમસે તકરીર;
ન કર તુ કત્લ ઇન લડકોકાં બેપીર,
મદીનેમે ખબર પોંહચેંગી જીસદમ,
સુજાઆને અરબ આવેંગે ઉસદમ,
અલીકી હોગી ફિર તુમપર ચડાઇ;
ખુદા જાનેકે કૈસી હો લડાઇ,

શુજાઆને અરબ જીસ દમકે આવે.
તેરે મુલ્કો શહર પર ફતેહ પાવે,
લડેંગે જીસ ઘડી અન્સાર ઉસકે;
ન મુંહ મોડેંગે હરગીઝ યાર ઉનકે,
અમર હોંગે યેહ લડકે ખાસ સાદાત.
નઝરે આવેગી ઇનકી સબ કરામત,
અગર હએં યેહ નબી ઝાદે મુકકર;
તુ ઇનસે મોઅજ્ઝા કોઇ તલબ કર,
તેરે ઘરમેં જો હએ એક મુઝમા દુખ્તર.
પીયા કરતી હએ દો બરદેંકા ખુંતર;
હએ તેરે ઘરમે યેહ દુખ્તર જો હેરાન;
તુફઓસે મુસ્તફા હોવેગી ઇનસાન,
અગર હોજાએગી ઇનસાં વોહ દુખ્તર.
તો હએ બેશક યેહ સાબતએને પયમ્બર,
તુઝે દુનયામે ફીર કુચ ગમ નહીં હએ;
ઓર ઇનકા કતલભી લાઝમ નહીં હએ,
યેહ સૈયદ હએં તો વોહ ઇનસાન હોગી:
તુમ્હારી જાનભી કુરબાન હોગી,
વોહ મુજગહ લહમહાભીં તેરી જીએગી;
વગર ન ખુન તો ઇન્કા પીએગી,
યહુદીને કહા બહતર યેદી હએ.
જો તુને મસલહત ઇસ વક્ત દી હએ,
કુઇ જબ રાત જાલીમ ઘરમેં આયા;
નબી જાદોં કોભી સાથ અપને લાયા,
કાયા લેકર ઉન્હેં હુજરેકે અંદર.
કે રેહતીથી જહાં મજબુર દુખ્તર,
અગર દુખ્તર યેરી ઇનસાક હોગી;
તુમ્હારી મુખ્લસી ઇસ આન હોધીં,
યેહ કેહકર વોહ કુવા ઘરસે બરામદ.
કુએ હએરાન પિસરાને મ્હોમ્મદ,
કહી શબ્બીરને શબ્બરસે રોકર
કરેગા કતલ હમકો યેહ સિતમગર,

કઝા હમકો કહાં ચેહ ખેંચ લાઇ,
કે હોતી હુએ અજલ હમકો દિખાઇ;
ફીરા એક બારગી હમસે ઝમાના,
ન અમ્મા હુએ ન બાબા હુએ ન નાના.
ચેહ ફરમાયા હસનને અએ બિરાદર,
નહો તુ મુઝતેરબ બહરે પયંબર;
અગરચે યેહદી યહુ એહલેકીં હુએ,
હમારી મોત હીલેમેં નહીં હુએ.
પીઉંગા ઝેહેર મઍ જામે કઝામેં,
શાહાદત હોગી તેરી કરબલામેં;
હમેં યહાં ઇસ લીએ તકદીર લાઇ,
કરેં તલકીન ઇસ કાર્યારેકો બાઇ;
પડે કલમા નબીકા યેહ યહુદી,
મુતી હોવે નબીકા યેહ યહુદી.
દોઆ માંગો યે દરગાહે ખુદામેં,
કે લડકી ઇસકી ઇનસાં હો જહાંમે,
હુસએનાંને દોઆ કી પા દીલો ઝાર;
ખુદાવંદા તુ હુએ કર શાફે ઇસરાર,
દુગાના પઢકે શાહઝાદોને ફિલદમ,
દોઆ માંગી બદરગાહે મોઅઝમ,
ખુદાવંદા તુફેલ અપને કરમકા;
તસદદુક મુસતફા શાહે ઉમમકા,
ખુદાવંદા તસદદુક મુરતુઝાકા;
ખુદાવંદા તસદદુક ફાતેમાકા,
તેરે મેહબુબ કે હમ હુએં નવાસે.
દોઆ મકબુલ કર અપની અતાસે,
હમારી અબ દોઆકો યેહ અસર દે;
તુ ઇસ દુખતરકો રસકે હુર કર દે,
ફીરશતોકો હુવા તબ હુકમે બારી.
દુગાનાા પઢ કરો જલદી તયારી,
મેરે મેહબુબકે ફરઝંદ સાદત;
હુવે હંએ અબ વોહ મશગુલે મુનાજાત,
દોઆ કરતે હુએં વોહ આમિન કહો તુમ,

નબી ઝાદોકે સબ તાબે રહો તુમ,
દોઆ માંગી નબી જોહોં ને જીસદમ;
હુવા ફ્રજલોં કરમ રબ્બે દોઆલમ,
કઈ તારિફ કયા મઅં ઉસ પરીકી.
કે સરસે પાઉંતક જવવાંગરીથી,
કીવાં સિજદા ખુદાકો નીકમીને;
પડહા કલમા નબીકા મહજબીને,

પકડકદ હાથ ઉસકા લાએ શબ્બીર.
જહોંથા વોહ યહુદી કૌમ બે પીર,
મેહ ફરમાયા હસનને ઉસ લબ મેં;
અય ઝાલીમ દેખલે ઇસ મહેજબીંકો,
તઅજુબ મેં હુવા ઉસદમ યહુદી.
ગિરા બેહોશ હો ઉસદમ યહુદી,
હુવે હઓરાં સબ અરકાંને દોલત;

લગે સબ માંગને ઇમાનકી દોલત,
કરો બહર ખુદા તલકીન હમકો.
બતાઓ મુસ્તફાકા દીન હમકો,
યહુદીને કીયા ઉસ વક્ત તકરીર;
ખુદાકે વાસ્તે હો અફુ તકસીર,
કરો ઇરશાદ અબ હુકમે નબીકા.
મય ચાકર દિલસે હું મોલા અલીકા;
રહા મંય અબતલક મહરૂમ દીનસે;
નથા વાકિફ મયેં ખતમુલ મુરસલિંસે;

રહુંગા આયકે દરકા સલામી,
કઈગા આપકે ઘરકી ગુલામી,
ન કી મેને તુમહારી કદરદાની;
હુઈ બરબાદ મેરી ઝીંદગાની,
ઉતરકર તખ્તસે વોહ મરદે હાકીમ,
કદમ હસનએન કે ચુમે બસદ ગમ,
કહા ઉસને કરો મુઝકો મુસલમાન.
મેં સચ્ચે દિલસે લાયા તુમપે ઇમાન,

મુઝે રાહે નબી ઇરશાદ કીજયે,
યેહ હસમત સલતનત સબ મેરીલીજયે
મુબારક હો તુમ્હે યેહ તખ્ત ઓર તાજ.
કરો તુમ શોકસે ઇસ મુલકમેં રાજ,
નહીં કુછ બાદશાહીસે હમેં કામ;
કીફાયત હએ હમેં અલ્લાહકા નામ.

કીયા હસનએનને તલકીન ઉસકો,
બતાયા મુસ્તફાકા દીન ઉસકો,
કહા ઉસ મરદસે હઝરત હસનને;
તુઝે બખ્શા ખુદાએ ઝુલ મીનનને,
કહા હસનએનને અએ મરદે વાલી;
મુબારક હો તુઝે યેહ તખતે શાહી,

હમારા નાના હય શાહે દોઆલમ;
હમારા બાપ હએ હર શયપે હાકમ
નબી સુલતાન હંય કવનો મકાંકે.
અલી સરદાર હંય દોનો જહાંકે,
નહીં ખ્વાહીશ હમેં જાહો હશમકી;
હએ સરદારી હમેં અરબો અજમકી,
તુ આકા હએ હમારા હમ હએં બરદે;
હમે નામે ખુદા આઝાદ કરદે,

મિલે જાકરકે હમ જદ્દો અબાસે.
કરે કુછ ઇલતિજા ખએરૂલ નીસાસે,
કહા ઉસ શાહને બા ચશ્મે ખુંબાર;
યેહ હઝરત મુઝસે ફરમાઇ તકરાર,
મએં બંદા હું દીલોજાંસે તુમહારા
મુઝે આઝાદ તુમ કરદો ખુદારા,
કિએ તબ શાહઝાદોંને મુસલમાન;
હુએ તબ મરદો ઝન દોનોપે કુરબાન,
ગયે બુત તોડને જીસદમ વહાંકે;
સનાખ્વાં હો ગએ પથ્થરે ઝમાં કે,
સદા બુતખાનેસે આઇ યેહ બાહમ.

તરહમ યા નબી અલ્લાહ તરહમ,
કીસી બુતને તો યું આકર પુકારા;
કીસીને તો રસુલ્લાહ પુકારા,
ઝુકે સીજદેકે અંદર બુત ઝમીં પર.
ખુદાવંદા તુ હુએ અલ્લાહો અકબર,
બુતોંસે હો ગયા બુતખાના સબ સાફ;
ન મારે બુત પરસ્તીમેં કોઈ લાફ,
હુએ સારે બરહમન ;તબ મુસલમાન.
કોઇ સદકે કોઇ હોતાથા કુરબાન,
કીયા ઉન સુરએ ઈબરાહીમકો યાદ;
હુવા સવ(૧૦૦)જાનસે કુરબાન સમશાદ,
કહીતો સુરએ મરયમકી હુએ યાદ.
કે યાને કાફ હાયા અએન ઓર સ્વાદ,
કહીં સુરે મહમદકી નીદાથી;
કહીં સુરે તગાબુનકી સદાથી,
પડહે હરેકને જબ સુરએ નુર.
હુવા ઉસ નુરસે બુતખાના માઝુર,
લગે એક એક બુતકે ચાર હોને;
ઓર ઉઝઝાબી લગા દોજખ મેં રોને;
નબી ઝાહીદને યેહ ફરમાયા ઉસકો.
રજા અબ ધરકે જાનેકી દે હમકો,
હમારી મુન્તઝીર હોવેગી જોહરા;
ન જબતક જાયેંગે રોવેગી જોહરા,
કીયા શમશાદને લશકરકો ફરમાન.
અભી હોવે સફરકા જલ્દ સામાન,
નબી જોદોંકો ઘોડોં પર બઠીયા;
જુલોમેં ઉનકે ખુદ શમશાદ આયા,
મદીનેમેં હુઇ દાખલ સવારી.
તો ખલકત શહેરકી ઉસદમ પુકારી,
કીસીને દી ખબર જોહરાકો જાકર;
કે આએ ખેરસે શબ્બીરો શબ્બર,

કહા યેહ બાત સુન બેહનનીસાને.
કીયા મુઝપર કરમ રબ્બુલ ઉલાને,
હુવે જીસ વક્ત દાખીલ ઘરમેં ફરજંદ;
દીલે જોહરા હુવા અજ બસકે ખુરસંદ
લગી રોરો બલાએ લેને જોહરા.
લગી સબકો દોઆએ દેને જોહરા,
લગી વોહ પુંછને હાલત સફરકી;
કહે હસનએનને શામો સહરકી.
કહા શમશાદકા અહવાલ સારા,
અબ ઉનકો શહેરકે બાહેર ઉતારા;
અલી રોને લગે કરતે ખુશીસે;
લગાયે શાહઝાદોં કો ગલેસે.
નબીને જબ સુના હસનએન આએ,
તો હઝરત ભી યહાં તશરીફ લાએ;
યેહ પુછા મુસ્તફા ને ફાતેમાંસે,
હએં આએ ઘરમે કયા દોનોં નવાસે.

મુઝે યાદ આયા કીસ્સએ કરબલાકા,
લુટેગા બાગ જબ ખએરૂનનીસાકા;
મુઝે વોહ માજરા અબ યાદ આયા,
કે ઉસ ગમને મેરે દીલકો રૂલાયા.
તેરે ફરઝંદ અબ આએ સફરસે,
મીલે મુઝસેભી ઔર માદર પીદરસે;
કરેંગે કતલ પહલે બુલ હસનકો,
મીલેગા ઝહેર પાનીમેં હસનકો.

ન દેગા કોઇ તસલ્લી ઔર દીલાસા,
રહેગા તીન દીન રનમેં પ્યાસા;
નહોગેપાસ કોઇઉનકે યારો ગમખ્વાર,
કરેંગે કતલ ઉસકો વોહ સીતમગાર.
સુના જબ જિકર ઉસ ને કરબલાકા,
હુવા ટુકડે જીગર ખએરૂન્નીસાકા;
યેહ ફરમાયા નબીને અય પ્યારી,

મુંઝી ખ્વાહેશ જો હય તકદીર આરી,
શહાદત હોગી જબ મુઝને અલીકી.
યેહ બખશાએગા હીમ્મત મુઝને બીંકી,
અમીર અબ કયા ચહા હૈગા તુઝે જોશ;
હુવા માતમસે સબ કાગઝ સિયાહ પોશ.
દોઆ કર તુ બદરગાહે ખુદાવંદ,
કહે ઇકબાલસે ઇકબાલ ખુરસંદ;
ખુદાવંદા તસદદુક મુસ્તફા કા.
તસદદુક મુરતેઝા આર ફાતેમાકા,
મુઝે દુનયામેં બરખુદાર કર તું;
મુઝે શબ્બીરકા ઝીવાર કર તુ;
ઝીયારત ફિર કરૂં શાહે બખસકી
ઝીયારત શાહે શોહદાકી કરૂંભી
તમન્ના હએ ગેરી યેહ દુસરી ઓર,
કરૂં ઇકબાલસે મએં સએર લાહોર.

મુનાજાત રસુલે ખુદાકી.

તમન્ના હએ મદીનેકી દીખાદે યા રસુલુલ્લા,
મુઝે વોહ રોઝએ અનવર બતાદો યા રસુલુલ્લા;
મદીનેસે કોઇ આતા હયે નીટલ દીલબરસે જાતા હએ,
રહું મએં હિંદમે કબતક બુલાલો યા રસુલુલ્લા.
શાયરકા કુછ ન સામા હએ મેરા હાલ પરેશાં હએ,
મુઝે તુમ દીન દુનયામેં સંભાલો યા રસુલુલ્લા;
ન કોઇ બખશીશકા હીલા હ ન તુઝબીન વસીલા હએ
સહારા આપ– દમકા હએ મુઝકો યા રસુલુલ્લા.
ન હય કોઇ નાતા ઓર નાતી ન કોઇ સંગ ઓર સાથી
મુઝે કએદે મુસીબતસે નિકાલો યા રસુલુલ્લા;
તુમહારી જાત રહમત હયે તુમહેં ઇજને સફાઅત હએ,
મુઝે તુમ રોઝે મહશરમેં છુડાલો યા રસુલુલ્લા.
તુમહારા નામ પ્યારા હએ તુમહારા કામ ન્યારા હએ;
મુઝે તુમ હક તઆલાસે મિલાઓ યા રસુલુલ્લા.
ગુનાહકા બોઝ ભારી હએ નિહાયત બે કરારી હએ.

અઝીઓંસે ક્યામતમેં બચાઓ યા રસુલુલ્લા.
મેરા કુલ મુશ્કીલ હો મુરાદે મનકી હાંસીલ હો,
ભરા અસ્માન હુએ દીલમેં દિલાઓ યા રસુલુલ્લા.
ખડા રોરો કરૂં ઝારી ન ચેન હુએ રાતદિન સારી,
મેરી તુમ ઇલતિજા ઇતની કબુલો યા રસુલુલ્લા.

રહું દુનયામેં ઇજ્ઝતસે ક્યામતમેંભી હુરમતસે
મેરા ફિરનેકા લોગોમેં હશર હો યા રસુલુલ્લા,
મેરે માં બાંપ ઓર ભાઇ કુટુંબ ઓર ખેશ મા જાઇ,
ખુદકે બહારે રમતમેં ડુબાદો યા રસુલુલ્લા.
નહીં મોહતાઝ વોહ કિસ્કે દિલા તાસેબહુએ વો જિસ્કે;
હમારે વાસ્તે હકચે તુમ માંગો યા રસુલુલ્લા.

તવસુલ આસકા બસ હુએ તુમ્હારી ઝાતકો જસ હુએ;
નબીયોંપર કિએ એહશાન તુમ હો યા રસુલુલ્લા.
તુમહારે દરપે જો આયા મુરાદેં મનકા ભર પાયા.
મુઝે ભી ખવાને ન્યામતસે દિલાદો યા રસુલુલ્લા.
અતાહો ફારિગુલ્આલી દીલા મુઝકો નકાંઅલી;
યેહી હુએ અબ દોઆ મેરી કબુલો યા રસુલુલ્લા.

તમામ શુદ.

નોવેલ.

જોશે જવાની ઉર્ફે વસ્લે જમીલ.

યે વોહ અછુતા નોવેલ હય, જીસ્મેં ઓરતુંકો અંગ્રેજી પઢા કર બેપરદા કરનેસે કયા બુરે નતીજે ઝુહુરમેં આતે હુંય, ઉસ્કા સીન દીયા ગયા હય, હુસ્નો ઈશ્કકી જીતી જાગતી તસ્વીરે આશેકાના ખત કીતાબત એક દીલકશ તરીકેમેં લીખે ગએ હુંય. કીંમત. રૂા. ૦—૪—૦

નાસીરે ઈશ્ક. એક દીલ ચસ્પ ઈશ્કીયા નોવેલ. કીં. ૦—૩—૦

તારીખ.

મકકા મોઅઝ ઝમા.

યેહ વો આલી મકામકી તવારીખ હય, કે જીસ્કે નામ ઓર બુઝુર્ગીસે તમામ ઈસ્લામી ભાઈ વાકેફ હોંગે, ઈસ કીતાબમેં કઅબેશરીફ ઓર હરમ મોહતરમકી ઈમારતકા ઝીકર હય, ઓર મસ્જેદુલ હરામકે શરાઈફ ઓર કરામાત ઓર અજાયબ હાલાતજો પેસ્તરકે ઝમાનેમેં વાકેઅ હુવે હુંય દરજ હુંય, યેહ કીતાબમેં ચાર બાબ હુંય

બાબ પહેલા.

ફસલ પહેલી—અસ્માકે (નામુંકે) બયાનમેં ફસલ દુસરી મકકા મોઅઝ ઝમાકી આબાદીકે બયાનમેં, ફસલ તીસરી—મકકા મોઅઝ ઝમા ઓર મદીના મુનવ્વરાકી ફઝીલત, ફસલ ચોથી—મકા મોઅઝ ઝમાકો વતન બનાનેમેં ભી અકવાલ મુખતલીફ હુંય, ફસલ પાંચમી—ઉન મુતબર્—રીક જગુંકે બયાનમેં જહાં દોઆ મકબુલ હોતી હય, ફસલ છઠી—મકકે કે મકાનાત ઓર ઝમીનકે બેચને ઓર કીરાયા લેનેકે હુકુમકે બયાનમેં.

બાબ દુસરા.

ખાનએકા બાકી તામીરકે બયાનમેં, ઓર ચાહે ઝમઝમ ઓર ઉસ્કે શરફકે ઝીકરમેં, ઓર કઅબેકે જવાહીર ઓર ગીલાફું ઓર નઝરૂંકી કેફીયતમેં.

બાબ તીસરા

ઉસ બયાનમેં કે મસ્જીદ હરામકી વક્તે પહેલે કયાથી ઓર ઉસ્કે બાદ કીસ કદર બઢાઈ ગઇ ઓર જો મઝમૂન ઉસ્કે મોતઅલીક હય.

બાબ ચોથા.

આલે ઉસમાનકે કાયમ હોનેકા બ્યાન વગયરા વગયરા, ઓર બહોતસે હાલાત દરજ હુંય યે કીતાબ ગોયા મક્કા મોઅઝ્ઝમાકી ગાઇડ હય જો સાહબ હજ પઢ આય હુંય ઓર જો જાનેકા ઇરાદા રખતે હુંય, ઉન્કે લીએ તો યે કીતાબ બે ઇન્તીહા મુફીદ હય મક્કા મોઅઝ્ઝમાકે હાલાતસે વાકેફ હોનેકે લીયે ઇસ્સે બઢકર ઓર કોઇ કીતાબ નહીં, યેહ કીતાબ પેહલે અરબીમેં થી બાદ ઉર્દુ હુઇ મગર ચુંકે ઉર્દુ નહીં જાનનેવાલે મુસલમાનભાઇ ઇસ ભાતીની ફેઝ નહીં ઉઠા સકતે થે ઇસ લીએ હમને ઇસકો ઉર્દુ જબાન ઓર ગુજરાતી હરફોંમે ઉમદા ગ્લેઝ કાગજપર છપવાઇ હય ઓર રંગીન પુર નકશો નીગારવાલે ટાઇટલકી ઉમ્દા પક્કી જીલ્દ બંધાઇ હય. ઇતની તમામ ખુબયુંપર કીંમત સીર્ફ રૂ. ૦-૧૨-૦

મીલનેકા પતા—

મીયાં બદરૂદીન હુસેનુદીન નીઝામી.

બુકસેલર એન્ડ પબ્લીશર.

ઠે. ત્રણદરવાજા—અમદાવાદ.